N°. 467.

DE GRONDWET.

1854.

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

VRIJDAG 24 NOVEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., [illegible] 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:

Van één tot zes regels . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

[illegible]

De heer VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT — reeds gister werd het door ons betoogd — heeft met de welsprekendheid van een eerlijk geweten, met de bewustheid van zijn pligt te hebben volbragt, al de insinuatiën, door de tegenwoordige Regering tegen hem geslingerd, met die waardigheid, welke alleen de waarheid schenkt, te niet gedaan.

Wij mogen, in de allereerste plaats, onzen lezers niet onthouden de kennisneming van de eigen woorden, waarin de, in April 1853 zoo zeer miskende staatsman, in 1854 rekenschap vroeg van den smaad, op zijn naam en op zijne vaderlandsliefde geworpen.

Na het zonderlinge te hebben doen uitkomen, hoe *deze* Regering, in stede van even als de vorige, zich over het gedrag van het Hof van Rome gevoelig te betoonen, niet slechts onzen gezant te Rome deed blijven, maar daarenboven nog een Minister des Konings zond, om den Paus gerust te stellen over de bedoelingen der Nederlandsche Regering — eene handeling, waardoor de heer VAN ZUIJLEN de waardigheid en de eer des lands zag gekrenkt — legde hij de volgende plegtige verklaring af:

Want, Mijne Heeren, ik verklaar met al den ernst, die in mij is, dat hier wel degelijk en stellig grond tot klagte bestond over de handelwijze van het Pauselijk gouvernement of althans [illegible] alhier. [illegible] is medegedeeld, ik verklaar dat van *geen* aartsbisdom is gesproken, dat Utrecht noch Haarlem is genoemd; ik verklaar dat deze ontkentenis is uitgedrukt in mijne correspondentie met den gezant te Rome, lang vóór dat er van allocutie, breve, petitionering of Aprilbeweging sprake was; — en zoo er al brieven zijn van den Internuntius, waarin deze beweert mij alles te hebben medegedeeld, brieven die door den Minister Lightenvelt met eigen oogen waren gelezen en die als eene beschuldiging tegen mij zijn aangevoerd, — ik verklaar dat daarnevens liggen brieven van mij, waarin dat alles dadelijk en stellig wordt ontkend, brieven die de heer Lightenvelt ook met eigen oogen moet hebben gelezen, doch waarvan hij het beter geacht heeft te zwijgen. Ik verklaar dat deze stukken, met andere, waaruit de waarheid resulteert van hetgeen ik vroeger beweerd heb, zich bevinden in handen van den Minister van Buitenlandsche Zaken; ik verklaar, dat die Minister onmagtig is een schijn van bewijs te leveren, waardoor de waarheid van mijne beweringen in het minst kan worden geïnfirmeerd. En nu vraag ik: wat kan deze Regering, die zich heeft opgeworpen om te verbeteren en te herstellen wat haars inziens zoo verkeerd was aangelegd, bewogen hebben zich te onthouden van elk blijk van ontevredenheid? Wat kan haar hebben bewogen terug te komen op maatregelen, die genomen waren, en om ook elk blijk van gevoeligheid achterwege te laten? Wat kan haar hebben genoopt later de eer en den goeden naam van Nederlandsche staatsdienaren op te offeren, om een vreemdeling te redden, aan wiens dubbelzinnige houding, meer dan aan eenige andere oorzaak, de bestaan hebbende verwikkeling was te wijten? Bedrieg ik mij niet, dan ontwaar ik hier een treurig bewijs [illegible] wat bleef er dan over, om de optreding van dit Ministerie te motiveren? Als het niet geconstateerd was en bleef, dat door het vorig Ministerie eene soort van verraad was gepleegd aan de zaak van het Protestantisme, wat bleef er dan over, wat beteekende dan de geheele Aprilbeweging? Neen, die godsdienstige kleur moest behouden worden, om het politieke doel beter te bemantelen. Nu wil ik gelooven, dat dit Gouvernement niet dan zijns ondanks en uit zelfbehoud, tot dergelijke maatregelen zijne toevlugt heeft genomen, ik wil aannemen, dat de Minister van Buitenlandsche Zaken, van wien ik vroeger als ambtgenoot menig blijk van welwillendheid heb ontvangen, niet dan zijns ondanks een afwezige valschelijk heeft laten beschuldigen; ik ben vergevensgezind, ik ben genegen een verder stilzwijgen, zoo het mogt plaats hebben, te beschouwen als eene erkentenis, dat van de waarheid mijner beweringen niets valt af te dingen; maar het grieft mij, dat hier alweder, en wel mijnentwege, toegegeven is, wat men had behooren vast te houden. En, zoo het waar is, wat door een lid van dit Ministerie eens in een bijzonder gesprek is verzekerd, dat er omstandigheden zijn, waarin de politiek hare offers eischt, en zoo het mij bedroeft, dat zoodanig offer juist in mijn persoon werd gevonden, — oneindig meer grieft het mij, dat, om mij te treffen, moest worden voorbijgezien, wat de waardigheid van Nederland had geëischt.

Heeft de heer VAN HALL op die verklaring het stilzwijgen bewaard?

Neen; het onmogelijke is niet te vergen.

[illegible] doolhof van subtiliteiten en contradictiën zich verward, om, zoo 't mogelijk ware, de kracht der *waarheid* en der *regtvaardigheid*, die zoo diepen indruk op de Kamer heeft gemaakt, te ondermijnen.

Geen nader onderzoek wordt door ons geschroomd; en wanneer het *Bijblad* ons de eigen woorden des Ministers zal gegeven hebben, zal het antwoord aan die twee hindernissen vóór het April-Ministerie getoetst worden, waarvoor al wat onregt is, eindelijk moet bezwijken: aan de *waarheid* en aan de *regtvaardigheid*.

De staathuishoudkundige leer van den heer VAN FOREEST, op de stelling gebouwd dat er op de aarde maar *ééne koe* zou overblijven, ligt nog ieder versch in het geheugen. Bij de wedergeboorte van het Instituut zal zelfs, naar wij vernemen, aan eene der klassen eene onderafdeeling worden toegevoegd, waar de toepassing dier leer in het klein, onder „'s Rijks bescherming” zal worden beproefd.

Ook in het *Staatsregt* werd, eergister, diezelfde leer door den Alkmaarschen volksvertegenwoordiger gepredikt.

Het spreekt van zelfs dat de liberalen „louter monsters” zijn, allen tuk op roof, moord en plundering; [illegible] die monsters behooren verpletterd te worden. De heer VAN FOREEST heeft dan ook, in de voorlezing eener vertaling van een artikel „*Individualismus*” aan een of ander duitsch woordenboek van Staatsregt ontleend (ROTTECK?), het meest treffende wapen ter dooding van die monsters gezocht.

Dat wapen is de leer van de volle en onbeperkte vrijheid van het individu en der individualiteit. Weg met banden; weg met regels; weg met reglementen, waardoor het individu *in* de maatschappij gesloten wordt en aan haar gehoorzaamheid schuldig is; weg met den dwang, waardoor het individu verpligt wordt, in het belang van 't algemeen, iets toe te geven of van zijne vrijheid, of van zijne meening iets op te offeren. De kracht en de wil der individualiteit, vernietiging van de verderfelijke leer om door den wil der meerderheid te besluiten of zelfs *regt* te spreken: zietdaar het model van het staatsregt, dat de heer VAN FOREEST ons Vaderland toewenscht.

Men ziet het. Die leer is, wil niet moord en doodslag aan de orde van den dag zijn, slechts dàn toe te passen, wanneer nog maar *één mensch* op de aarde zal zijn overgebleven.

Één mensch.... en ééne koe!

Doch zou zelfs *die koe*, in eene grillige bui de leer [illegible] de vrijheid der individualiteit niet met hare hoornen kunnen omverwerpen? Gewis; om die leer in volle toepassing te brengen, zal de éénig overgebleven mensch de éénig overgebleven koe moeten dooden.

In afwachting, dat de maatschappij tot op zoo kleine schaal zal zijn gereduceerd, vertrouwen wij, dat de heer VAN FOREEST zich bij de minderheid in de Kamer zal scharen; want van niets heeft hij meer onbeschrijfelijke afschuw dan van een doordrijven, en een besluiten *bij meerderheid*. Dat is eene handeling, die de vrijheid van den mensch vernietigt, eene daad aan de revolutionnaire handelingen der mannen van het Fransche schrikbewind gelijk.

De heer VAN FOREEST zal dus, gewis, *tegen* de begrootingswetten stemmen, om, voor zooveel in *hem* is, te waken, dat de wil *der meerderheid* zijne leer der individualiteit en der minderheid niet omver werpe.

De *Amsterdamsche Courant* heeft [illegible] redevoering van den heer VAN LENNEP [illegible] betoogd werd, dat Nederland over *vijf* of hoogstens *tien* jaar niet meer zal bestaan, en dat *veraanten* [illegible] *die goed door goed zijn*) tot grondslag genomen van een hoofdartikel.

Voor een dagblad, dat de stellingen en de beginselen, die het voorstaat, niet weet te verdedigen, kwam die redevoering ook zeer te stade, gelijk ze te stade kwam den volksvertegenwoordiger, die, in dichterlijke schildering en in „CASSANDRA's gave” vergoeding zocht voor het gemis aan *gronden*, om een, in finantiëel en politiek opzigt reactionnair Ministerie te verdedigen.

De *Amsterdamsche Courant* trekt dan ook van *die* redevoering zoo veel partij mogelijk. Zij jaagt de Natie den schrik in 't harte, poogt dien angst ook in het gemoed der Vertegenwoordigers te drijven, en roept dan later zeer naïf uit: „Het is er verre af, dat we „door deze woorden eenige vrees zouden wenschen in „te boezemen!” De toeleg van deze taktiek wordt ook niet verbloemd. Het is de aansporing, om het Ministerie toch niet hard te vallen; om toch maar alles gaaf aan te nemen; om toch niet te „kibbelen” of te „twisten” over *geld* (het zweet en het bloed der Natie!); ja het is de aansporing, om..! „*de begrootings-„wetten voor 1855 geheel als van buitengewonen aard „te beschouwen!!*”

Zoodanige *coups de theâtre* mogen werken op den grooten hoop: hij die helder uit de oogen ziet, trekt medelijdend zijne schouders op over de middelen, die ter verdediging of liever *ter bescherming* van het Ministerie [illegible]

Hoe zwak is een Ministerie, dat zich verschuilt achter de gevaren, die een waarzegger voorspelt! Hoe zwak eene partij, die elke toetsing harer beginselen en handelingen afweert door exceptie van „buitengewone omstandigheden.”

De *cijfers* der begrooting zijn, volgens de Regering, de uitdrukking van *gewone omstandigheden*; de beoordeeling der cijfers, moet, volgens de *Amsterdamsche*, nagelaten worden wegens *de buitengewone omstandigheden*! Het is een kruisvuur van ministeriële *coups de tête*, waar, ondanks alle voorzorgen, de angst voor een degelijk onderzoek en de onmagt door heen schittert. Het is de magtelooze poging, om over die twee hindernissen heen te springen, waarvan de heer VAN ZUIJLEN sprak, en waarover het Ministerie eenmaal zal struikelen: de *waarheid* en de *regtvaardigheid*.

Treffend is tevens de omstandigheid, dat de *Amsterdamsche Courant*, zoowel als de *Nieuwsbode*, het voorstel der Regering tot quasi-vermindering van lasten *bestrijdt*; dat zij, even als *de Nieuwsbode*, tot verwerping aanraadt en, derhalve, aanspoort, om, ten aanzien van een der belangrijkste onderwerpen van bestuur, ten aanzien van belastingszaken, het Ministerie eene nederlaag voor te bereiden.

Moet, bij deze zonderlinge houding, aan eene edele onafhankelijkheid worden gedacht? O neen! Gelijk ons, bij den eersten oogopslag, het voorstel der Regering toescheen te zijn: eene mystificatie, een voorstel, dat ingerigt is, *om te worden verworpen*; zoo schijnt ons de bestrijding door de ministeriële bladen, van een zoo gewigtig (!) voorstel van het Ministerie, de voorbereiding tot die voorbedachte nederlaag, welke men zich zoo gaarne zou zien toegebragt.

Reeds den dag *na* het bekend worden van het voorstel der Regering, werd deze toeleg door ons geopenbaard, en wij stellen er prijs op, juist in de tegenwoordige omstandigheden, onze woorden van den 26 September, op nieuw in herinnering te brengen:

„Het geheele voorstel schijnt ons toe, tot *verwerping* te zijn ingerigt, om alsdan de [illegible] zeggen: „*wij* hebben voorgesteld, *gij* hebt verworpen.” En, van dat standpunt beschouwd, is eene zinsnede in de redevoering des Ministers van Finantiën, bij de aanbieding der Begrootingswetten, hoogst opmerkelijk. De zinsnede namelijk, waarin reeds vooraf werd ingezien, dat aan het voorstel „weinig toejuiching” zou te beurt vallen.

De geheele zaak komt ons, tot dus ver, voor, te zijn eene mystificatie en geheel met de politiek des heeren VAN HALL overeenkomstig. Aan den heer BAUD mogen we dan ook den lof niet onthouden, dat hij een diepen blik in het karakter van het hoofd der regering heeft geslagen, toen hij hem bij den

goochelaar vergeleek, die den boeren knollen voor citroenen in de hand stopt."

""Ons geacht medelid uit de hoofdstad (de heer van Hall), ""heeft mij in gedachte terug gebragt tot *de tweede week van ""de maand Mei*, wanneer het *Buitenhof* door de loods van ""eenen bij uitstek handigen stadgenoot wordt versierd. Ik stel ""mij dien *kunstenaar* voor als een van de toeschouwers tot ""zich roepende, en hem (om bij het voorbeeld van de knol en ""den citroen te blijven), vragen:

""Wat is dit?""

""Een citroen!""

""Neem hem van mij en geef hem mij terug." Dit wordt ""eenige keeren herhaald. Telkens is het de citroen, die ont""vangen en terug gegeven wordt. Eindelijk wordt de citroen ""verwisseld *door* een knol, en nu zegt de boer:

""Dit is een knol, geen citroen.""

""*Het is een citroen, ik verklaar het daarvoor*.""

Zijn de *drie-en-twintig opcenten* van het gemaal iets anders dan de *knollen*, die de heer VAN HALL als *citroenen* de Natie thans in handen wenscht te spelen?

De bogten, waarin de Regering zich na de indiening van haar voorstel heeft gewrongen, al naarmate eene meerderheid *meer* genegen wordt, om tot wezentlijke verligting van lasten over te gaan; zoodat zelfs nu reeds afschaffing van het gemaal wordt *beloofd*, in strijd met het vroeger vooropgezet beginsel, dat het *belastingstelsel* niet mag worden aangetast: zij bewijzen ons ten overvloede, dat ons oordeel van den aanvang af juist was: dat de verligting van lasten, door het Ministerie voorgesteld, *dezelfde knol is*, die eenmaal de heer BAUD den heer VAN HALL, voor een citroen, den boer in de handen deed stoppen.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De Fransche *Moniteur* heeft gister het verwachte officieel rapport van generaal Canrobert medegedeeld.

Daaruit blijkt, dat het Russische leger in de Krim uit honderd duizend man bestaat en dat de moed en dapperheid der geallieerden in dubbele mate op de proef gesteld wordt.

Het beleg van Sebastopol is weêrgaloos; de oorlogsbedrijven, waartoe het aanleiding gegeven heeft, herinneren aan de grootste worstelingen, waarvan de geschiedenis melding maakt en verdienen dan ook in hooge mate lof.

De *Moniteur* voegt o. a. daarbij, dat het kanon der Invaliden zich ter eere der groote overwinning bij Inkermann zal doen hooren.

Dit is slechts de korte inhoud van het verslag. In dat stuk zelf erkent generaal Canrobert, dat deze strijd een der hevigste was. De Russen hadden aanzienlijke versterkingen erlangd, en wel; 1°. troepen, die van de kusten van Azie, Kielet en Caffa gekomen waren; 2°. 6 bataillons mariniers van Nicolaïef; 3°. 4 bataillons kosakken van de Zwarte Zee; 4°. het grootste gedeelte van het leger aan den Donau en hoofdzakelijk de 10de, 11de en 12de afdeelingen, welke het 4de corps vormen, aangevoerd door generaal Donnenberg. Deze laatste troepen zijn in *weinige dagen* van Odessa naar Simferopol vertrokken.

Den 5 hadden de Russen ten getale van 40,000 man de hoogten van Inkermann bezet, waar geene verdedigingswerken waren opgerigt.

De Engelschen hadden aan hunne zijde slechts 14,000 man. Trekt men hiervan af het gedeelte, dat voor het beleg noodig was, dan is het slechts met 6,000 man, dat zij met zoo veel kracht den aanval van een groot aantal vijanden hebben afgeweerd, tot dat generaal Bosquet hun ter hulpe snelde met een gedeelte zijner divisie. Er werd met veel veerkracht gestreden. Het 3de regement Zouaven heeft wonderen van dapperheid verrigt. De Russen werden tot driemalen toe met de bajonet afgeweerd. En eerst ten derde male trokken zij terug. Behalve de grootere getalsterkte, hadden de Russen ook een artillerie, veel voortreffelijker dan die der geallieerden.

De Russen hebben 3000 dooden op het slagveld gelaten. En het aantal gewonden aan hunne zijde, was nog veel aanzienlijker. Eenige honderden hunner werden ook krijgsgevangen gemaakt. In het geheel kan hun verlies ten minste op 8 à 10,000 man geschat worden.

Op het hevigste van het gevecht deden de Russen aan de zijde van Inkermann met 5 of 6000 man een uitval. Generaal De la Motterouge liep hun snel te gemoet. Reeds hadden zij twee batterijen vernagteld. De Fransche generaal joeg hun op de vlugt en doodde op het terrein van de batterijen zelf 2000 man. Nu kwam de generaal van de afdeeling Forey spoedig aanrukken, waarop de Russen van alle zijden terugtrokken. Het was toen, dat de generaal de Lourmel, met een bataillon jagers te paard, hun met waren heldenmoed achterna zette. Hij was tot op 20 passen der wallen genaderd, toen hij, ernstig gewond, ter neder viel.

Bij die gelegenheid hebben de Franschen gevoelige verliezen geleden.

De opper-bevelhebber zegt, dat de Russen zoowel moreel als materieel eene nederlaag geleden hebben. De slag was schitterend voor de geallieerden en heeft hunne zedelijke kracht en invloed zeer vermeerderd. Generaal Canrobert verklaart, dat de geallieerden hebben gestreden in eene verhouding van 1 tot 4.

[illegible] verlies der Engelschen bedraagt 2,400 zoo dooden als [illegible] dat der Franschen 1,726, mede dooden en gewonden. [illegible] de Lourmel is aan de gevolgen der wonden [illegible] bezweken. Kolonel Camas van de [illegible] Het verlies van officieren [illegible] 24 dooden en 96 gewonden.

Over het geheel zijn de positien der geallieerden zeer goed. Zij bezitten eene aanzienlijke belegeringslinie, waarvan alle punten, zegt generaal Canrobert, « van veel belang zijn om te verdedigen, en waarvan *wij alle punten kunnen verdedigen*, dank zij de werken, welke in de laatste dagen voltooid zijn. »

De voorraad van levensmiddelen der geallieerden is zeer groot en de toevoer kan gemakkelijk geschieden, terwijl de Russen enkel hunne levensmiddelen over de zee van Azof kunnen erlangen, en dat wel gepaard gaande met moeijelijkheden, die aan het onmogelijke grenzen; althans zoo men de beide kleine havens dier zee, waardoor de voorraad komt, blokkeert.

Generaal de Lourmel was adjudant van den Keizer. In het leger bekleedde hij eene eerste plaats onder de meest geachte hoofd-officieren. Zijne vooruitzigten waren ook zeer schoon. Generaal Canrobert doet deze edele hoedanigheden van den overledene, op eene waardige wijs, regt wedervaren.

Generaal Canrobert bekwam ook eene wonde, maar deze was, gelukkig, van geen gevaarlijken aard.

Uit de depêche van Prins Menchikoff, waarvan wij gister spraken, bleek reeds, dat er na den belangrijken strijd van den 5den niets gewigtigs voor Sebastopol is voorgevallen.

Zulks is nader bevestigd geworden in eene telegrafische depêche uit Weenen, welke wij onzen lezers gister hebben medegedeeld. Het is waarschijnlijk, dat die stand van zaken nog eenigen tijd zal voortduren, zoo de Russen althans het initiatief tot den strijd niet nemen.

De Fransche *Moniteur* heeft eergisteren op officiële wijze medegedeeld, dat de generaals van de geallieerde troepen de bestorming van Sebastopol hebben verdaagd, tot dat zij genoegzame versterking zullen hebben erlangd.

Datzelfde blad bevestigt nader de aankomst te Konstantinopel van prins Napoleon, wiens gezondheid zeer geschokt moet zijn. Hij hoopt echter tijdig genoeg hersteld te zullen zijn om op den dag van den beslissenden slag zijn opperbevel te kunnen hervatten. De prins moet al zeer ongesteld zijn, daar zijne geneesheeren en generaal Canrobert er met kracht op aangedrongen hebben, dat hij volstrekt geen deel zou nemen aan de vermoeijenissen van de belegering.

Naar alle waarschijnlijkheid, zal men niet spoedig vernemen, dat de bestorming der vesting een aanvang genomen heeft.

Welligt is aan deze onzekerheid omtrent het eigenlijke tijdstip van den beslissenden strijd toe te schrijven de panische schrik, waaraan de Parijsche beurs, als het ware, ten prooi is. Sedert eenige dagen dalen de fondsen daar zeer. De Londensche beurs echter houdt zich beter. De spekulanten zijn niet alleen bevreesd voor de vertraging der belegering, maar, ook over hetgeen na den aanval zou kunnen gebeuren, aangenomen al, dat deze met gunstigen uitval werd bekroond. Is de stad eens genomen, zeggen zij, dan blijven nog de forten over, die belegerd moeten worden, en reeds nadert de maand December. Het is zeker dat men een wintertogt in de Krim verwachten kan. Dit is thans eene uitgemaakte zaak. Zal men in den winter krijgs-operatiën doen of zullen de geallieerden aan den kant van Balaklava en Chersonesus hunne positien versterken, ten einde tegen het voorjaar op alles voorbereid te zijn?

Wij laten de beantwoording dier vraag aan deskundigen over; maar dit is zeker: hetzij Sebastopol binnen kort valt, of dat die vesting nog langen tijd hardnekkigen weêrstand blijft bieden, de Engelsch-Fransche troepen zullen, in ieder geval, dezen winter de Krim niet verlaten.

Verlaten wij thans het oorlogstooneel en begeven wij ons op het gebied der diplomatie. Het meest belangrijke wat deswege te vermelden is (zie onze telegrafische depêche van gister) is een artikel van de *Neue Pruess. Zeitung*, waarin gezegd wordt, dat Oostenrijk aan de Westersche mogendheden nota's heeft overhandigd, waarin de stand der onlangs gevoerde onderhandelingen bloot wordt gelegd.

Aangenomen, dat de *Neue Preuss. Zeitung* goed ingelicht is, en dat zijn artikel een getrouw verslag geeft van den inhoud der Notas, waarvan hij spreekt, dan blijft het nog altijd moeijelijk zich een juist denkbeeld te vormen van dit stuk, te oordeelen althans naar hetgeen de telegraaf deswege heeft medegedeeld. Men ziet daaruit, dat Oostenrijk herinnert aan de nota van 9 April, (die wel een weinig in vergetelheid was geraakt) en verklaart zich altijd gebonden te achten aan de verpligtingen, welke daaruit voor haar voortvloeijen. Onder anderen, zou die nota doen uitkomen, dat Oostenrijk zich het regt voorbehoudt, om eene eventuele offensieve houding aan te nemen, alsmede, om vrijelijk de vredes-voorwaarden [illegible] het niet beloven wil, dat het niet buiten de grenzen der vier bekende punten zal gaan.

Maar wij herhalen het, dit alles is slechts een aanduiding zoo beknopt, en in zulke onbepaalde bewoordingen, dat men het eigenlijke doel en de strekking van dat nieuw staatsstuk niet begrijpen kan.

Wij achten het zaak, de dwaling te doen ophouden, waarin sommigen vervallen zijn door te gelooven, dat Pruissen van Oostenrijk zou verlangen zich te verbinden niet meer te eischen dan de vier bekende waarborgen, welken keer de gebeurtenissen ook nemen mogen en ook na den oorlog, zoo Oostenrijk door een aanval van Rusland genoodzaakt mogt worden verder te gaan. Was dit waar, dan zou Pruissen verlangen, dat Oostenrijk zich zou verbinden Rusland niet aan te vallen, voor zoo verre deze mogendheid niet neemt het initiatief tot vijandelijkheden, hetzij op Oostenrijksch grondgebied of in de vorstendommen; en alzoo zou, indien dit laatste zich verwezenlijkte, Pruissen verlangen, dat Oostenrijk in geval het aangevallen werd, zich vooraf zou binden aan vredes-voorwaarden en aannemen om, wat er ook gebeuren mogt, van Rusland, indien het 't initiatief tot de vijandelijkheden neemt, niet meer te eischen dan de vier voorwaarden.

Dit is eene tastbare vergissing. Pruissen *kan* zulk eene ongerijmde vordering *niet* doen. Het zal willen, dat Oostenrijk zich verbinde, Rusland niet aan te vallen, en om zoo lang de vrede tusschen Oostenrijk en Rusland voortduurt, niet meer te verlangen dan de vier waarborgen. Maar het is duidelijk, dat van het oogenblik af dat Rusland het initiatief tot het doen van vijandelijkheden tegen Oostenrijk mogt nemen, hetzij op zijn eigen grondgebied of in de Vorstendommen, dat van dat oogenblik af — zeggen wij het maximum der vier punten van waarborg ophoudt, en dat dan de oorlogs-gebeurtenissen zelve de vredes-voorwaarden zullen moeten aanwijzen.

De Spaansche Cortes gaat langzaam voort met het onderzoek van de geloofsbrieven der leden.

De zitting van den 16den dezer leverde een belangrijk incident op, daar de heer Allende Salazar toen eene politique geloofsbelijdenis in monarchalen zin heeft afgelegd, welke zich kenschetste door volledigheid, en zeer cathegorisch was.

De Kamer van Afgevaardigden te Luxemburg heeft dezer dagen eene wet aangenomen op den graanhandel.

Berigten uit Rio Janeiro melden, dat het Braziliaansche Congres den 13 Sept. is uiteengegaan om den 1 Mei weder bijeen te komen. Het ontwerp van wet, waarbij het vervoer van slaven van eene provincie naar de andere verboden wordt, is niet aangenomen; maar men onderstelde, dat zij in eene volgende zitting op nieuw zou worden aangeboden.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DONDERDAG, 23 NOVEMBER.

De algemeene beraadslagingen over de begrootingswetten van 1855 worden voortgezet.

De heer ELOUT bepaalt zich tot eenige algemeene opmerkingen. De eerste betreft de zedelijke verantwoordelijkheid en homogeniteit van het Ministerie. Er moet eenheid en zamenstemming zijn tusschen de onderscheidene ministers; hij betwist wel niet het bestaan van dergelijke eenstemmigheid, maar toch zijn er verschijnselen, die dit soms zouden kunnen doen betwijfelen. Eene tweede opmerking staat meer in verband met de begrooting zelve en met onze buitenlandsche verhouding.

Spr. acht de vrees dat Nederland zou kunnen betrokken worden in den strijd, die thans tusschen de groote mogendheden gevoerd wordt, aangegrond en overdreven, en hij [illegible] liteit zal handhaven, gelijk tot dusverre is geschied. Spr. eindigt met een woord van dank aan den Minister van Financien voor de wijze, waarop hij het gemis heeft besproken van drie achtenswaardige leden der Kamer, en er zijn leedwezen over uitgedrukt heeft. Na deze verklaring zou het niet goed zijn nu nog te spreken van ondankbare miskenning voor bewezene diensten in het vorige jaar. Hij besluit met eenige opmerkingen omtrent het onderwijs en doet uitkomen, dat het eerbiedigen van alle begrippen, hoe uiteenloopend ook, uitloopt op de bescherming van geen van allen.

De hr. WESTERHOFF zegt, dat hij, gedurende het bestaan van dit Ministerie nog niet had gesproken over het financieel beheer; verleden jaar was het Ministerie nog te kort opgetreden; het was nog een tijdperk van overgang; maar bij de tegenwoordige begrooting zal hij het stilzwijgen niet kunnen bewaren, vooral niet als hij let op de cijfers. Dit doet hij ook: hij laat er alle persoonlijke quaestien buiten, even als politieke verschillen. Hij is het in dit opzigt eens met hetgeen vroeger de heeren Donker Curtius en van Hall als leden der Kamer hebben gezegd, namelijk: dat het om het even is wie aan de Ministers-tafel zitting heeft, mits de zaken des lands slechts goed bestuurd worden, en dat men persoonlijke quaestien moest ter zijde stellen.

Zoo zal Spr. ook doen, en dan moet hij verklaren, dat deze begrooting op hem een pijnlijken indruk gemaakt heeft, die hem de onzalige tijden van vóór 1848 weêr te binnen brengt, zoodat wij, z. i. wel degelijk in eene tegenovergestelde rigting zijn. Hij komt vervolgens in eene beschouwing van den toestand [illegible] reeds in 1837 [illegible], en welke sedert niet is verbeterd, hetgeen blijkbaar is uit de landverhuizing en andere treurige verschijnselen.

Ook de Minister van Buitenlandsche Zaken heeft, toen hij lid der Kamer was, aangedrongen op spaarzaamheid en inkrimping, en hoe kunnen dan nu beide die Ministers medewerken tot de aanbieding van eene dergelijke begrooting. Van den Min. van Buitenl. Zaken had hij dus zulk eene opdrijving van het cijfer niet durven verwachten evenmin als de verhooging van de bezoldiging der buitenlandsche gezanten. Veeleer had hij van hem verwacht inkrimping en zuinig beheer, waarop hij onder het ministerie Thorbecke zoo zeer aandrong.

Maar hij had dat nog minder kunnen verwachten van den Minister van Justitie, die zoo zeer spaarzaamheid en bezuiniging in zijne banier voerde. Hij leest zinsneden voor uit de gemeenzame brieven van dien publicist uit vroegeren tijd, die aantoonen, hoe hij was voor eene zuinige huishouding en tegen verspilziekte, hetgeen alleen door hervorming kon verkregen worden.

Dat heeft de heer Donker Curtius ook volgehouden toen

hij in 1848 als Minister optrad. Hoe moet het, vraagt Spr. dan niet verwonderen dien Minister thans te zien medewerken tot zulke verhoogde uitgaven; hij die in 1849, als lid der Kamer tegen het hooge cijfer van oorlog, destijds 10 millioen, en tegen het hooge cijfer van Buitenlandsche Zaken heeft gesproken.

Spr. staaft dit alles met de voorlezing van fragmenten uit de geschriften en redevoeringen van den heer Donker Curtius, hetzij als ambteloos burger, hetzij als minister of lid der kamer, vroeger en later, en Spr. legt daar naast deze begrooting en de verklaringen daaromtrent in de stukken gegeven. Spr. hooggeschatte meester in zake van vereenvoudiging, schijnt dus zijn vlag te verlaten; maar Spr. en andere zijner leerlingen doen dit niet. Neen, zij zullen hunne antecedenten niet verloochenen, maar onder dezelfde vlag blijven geschaard.

Spr. somt nog eene uitdrukking van den Minister van Justitie op, die hem getroffen en verontwaardigd heeft, namelijk, dat die Minister gesproken heeft over krokodillentranen, over de ellende van het volk, om oproer op straat te brengen. Deze uitdrukking zal een verkeerden indruk maken; deze uitdrukking acht hij hoogst onvoorzigtig.

De Heer VAN ZUYLEN VAN NYEVELT vraagt verschooning, dat hij andermaal het woord vraagt. Hij had gehoopt te kunnen zwijgen; zelfs na de rede van den heer van Hall, heeft hij nagedacht, [illegible] woorden op het [illegible] dat hem zoo zeer ten harte gaat. Spr. heeft echter [illegible], dat hoe uitvoerig de heer van Hall ook geweest zij, die Minister niets heeft opgehelderd, en niet heeft weêrsproken het beklag, dat hij had tegen het Ministerie, en in het bijzonder tegen den Minister van Buitenlandsche Zaken. Bovendien schijnen eenige zijner uitdrukkingen enkele Ministers zeer te hebben getroffen, en hij wil gaarne, zonder het voorbeeld van hartstogtelijkheid des Ministers te volgen, eene nadere uitlegging geven van de ware bedoeling der woorden, door hem gesproken.

De Minister van Justitie had hem gewaarschuwd om niet te vervallen in dezelfde dwaling, waarin Spr. reeds eenmaal ten aanzien van dien Minister was vervallen. Spr. erkent dat het hem was voorgekomen, dat het Ministerie in 1849 afgetreden, in menig opzigt onbillijk was bejegend; maar nooit was Spr. bedoeling om daardoor voldoening te geven aan den toenmaligen en tegenwoordigen Minister van Justitie. Nooit had Spr. geschroomd, om de waarheid te erkennen; maar Spr. gelooft niet, dat hij ooit tot intrekking zal geraken van zijn tegenwoordig oordeel over den Minister, indien namelijk aan dat oordeel de juiste beteekenis werd gegeven.

De Minister is blijven hangen aan het woord „opgeworpen”, dat Spr. had gebezigd, toen hij gesproken had over de optreding van het tegenwoordig bewind. De bedoeling was geenszius, om den klemtoon te leggen op dat woord; maar wel op de daarop gevolgde omschrijving van het *doel* dier optreding. Wil de Minister een ander woord kiezen [illegible] mede.

Voort was de Minister van Justitie gebelgd over Spr bewering, dat hij scheen tusschen wit en zwart niet zeer groot onderscheid te maken; maar Spr. moet dan toch erkennen, dat toen hij Maandag jl. de heeren DONKER CURTIUS en VAN HALL broederlijk naast elkander zag zitten, hij inderdaad zonderling opkeek. Hij wil nu niet onderzoeken aan wien der beide ministers de kleur van onschuld toekwam; maar hij wil toch herinneren aan zeker geschrift van den heer DONKER: „*Aan alle vrienden van vrijheid en orde*”, waarin zinsneden voorkomen, die het broederlijk zamenzijn van de heeren VAN HALL en DONKER CURTIUS, gewis, zeer zonderling moesten doen voorkomen.

Wat de derde grief des Ministers betreft, rakende het oordeel des Spr. over *de politie*, beweert Spr. alleen herhaald te hebben wat daaromtrent in het Verslag is gezegd; en, dat de Mem. van Beantwoording de aanmerking van het Verslag had beaamd, omdat dáár erkend wordt, dat „*alleen weldenkenden*” toezigt houden. En nu wil Spr. verworpen hebben de gelden, aangevraagd voor geheime politie: de Minister kan dan liever een *corps van welgezinden* oprigten. Wat zijne bewering betreft, dat men *gespionneerd* en *bespied* wordt: Spr. verklaart, dat hij *bespied* en *gespionneerd* is in den zomer van 1853; dat een dagblad, welks naam te noemen hij aan de Kamer wilde besparen (*de 's Gravenhaagsche Nieuwsbode*) berigt [illegible] hij geweest was en wat hij had gedaan. Spr. gelooft gaarne, dat de Min. van Jus. niet het hoofd is van de spionnen; maar Spr. gelooft, dat er *in de nabijheid van den Min.* personen zijn, die zeer goed de rol van hoofden van spionnen kunnen vervullen; en om te vermijden, dat voor die rol eene kweekschool worde geopend, heeft Spr. aangedrongen op de weigering der aangevraagde gelden voor geheime fondsen.

Nu beantwoordt Spr. den heer v. Hall. Hij achtte zich geen slagtoffer van de April-beweging, in zoo ver deze hem onthief van eene betrekking, die hij alleen op dringend en herhaald verlangen des Konings had aanvaard; hij achtte zich dit wél te zijn, in zoo ver zij aanleiding gaf om hem te miskennen en te verguizen. Hij moet daarom antwoorden op de rede van den Minister, omdat hij nooit zal ophouden al zijne krachten aan te wenden tot verscheuring van dat net van logen en insinuatie, waardoor aan de Natie de ware toedragt der zaak onthouden wordt. De Minister had gewaagd van de vaderlandsliefde der oppositie; Spr. ziet daarin een toeleg, om aan de partij des Ministers *uitsluitend* de vaderlandsliefde toe te kennen; daartegen protesteert Spr.; want niemand had het regt hem of wien ook, eene mindere vaderlandsliefde toe te kennen. De Minister had verklaard, dat alle „welgezinden” het Ministerie ondersteunden; indien onder *deze* bedoeld werden dezelfde „welgezinden”, die voor den Min. van Justitie de rol van *spionnen* schijnen te vervullen, dan verheugt zich Spr., dat hij onder die welgezinden niet behoort.

Thans gaat Spr. over tot de nadere uitlegging van hetgeen hij bedoeld had met het stelsel van neutraliteit, hetwelk Spr. voor het Vaderland het meest wenschelijk had geacht. Daarbij toont Spr. aan, dat ook *deze* regering weldra eenig blijk van sympathie zal mooten geven, waaruit blijkt dat neutraliteit met sympathie zeer goed zamen gepaard kan gaan. De Minister had bovendien verzuimd te antwoorden op het voornaamste bezwaar des Spr., namelijk dat de Regering verzuimd had eenige sanctie te geven aan het stelsel van neutraliteit. Niet straffeloos moet een ingezeten het land in gevaar kunnen brengen; Oostenrijk heeft bijvb. daarvoor gezorgd; Nederland is met de handen in den schoot blijven zitten.

Wat het geschil met het Hof van Rome betreft, verklaart Spr. vooraf, dat de Min. van Buitenlandsche Zaken in het uitsluitend bezit is van alle de stukken van het proces; en dat Spr. *alleen* zijne herinneringen kan inroepen.

De Min. had gezegd, dat de terugroeping van den gezant geschied is op 11 April, en dat de mededeeling van de reden der terugroeping eerst draagt de dagteekening van 13 April, welke brief bovendien was een confidentiële. Die brief was zoo confidentieel, dat Spr. zelf daarop had gezet: „*très confidentiele*”, maar verbaasd had het Spr. dat het Ministerie, bij de publiekmaking van *dien* brief, juist die woorden had *weggelaten.* Spr. protesteert tegen het verwijt, dat hij de stad Utrecht gratuit zou hebben willen beleedigen; want de brief was *confidentieël*, alleen en uitsluitend aan den gezant gerigt; en het was alléén de publicatie van dien brief door *dit* Ministerie, welligt om op de verkiezingen te werken, die laakbaar was. De bewering des Min., dat de gezant moest blijven; omdat er anders niemand zou zijn, die het Hof van Rome met de reden van het misnoegen zou hebben kunnen bekend maken, ging mank; want het Hof van Rome was door eene nota van 7 April, die Spr. voorleest, reeds in staat gesteld, om de staat van zaken te leeren kennen. Dat het Ministerie zich beroemt eene verandering *in den eed* te hebben tot stand gebragt, kan Spr. niet begrijpen; want men had aan 't vorig Min. daartoe den tijd niet gelaten. Over dit onderwerp zou op den eigen dag der aftreding eene conferentie hebben plaats gegrepen tusschen den Internuntius, den Minister voor R. C. Eeredienst en Spr.

Aangaande de voorafgaande mededeeling, constateert Spr. dat de Minister gister heeft verklaard, *dat er geen bewijs bij het Departement van Buitenlandsche Zaken aanwezig is.* Er blijft dus nog slechts eene affirmatie van één persoon, tegen eene ontkenning van hem Spr. en zijne voormalige ambtgenooten. Nu blijft Spr. plegtig verklaren, *dat hij en zijne ambtgenooten opgeofferd werden aan een vreemdeling.*

De Minister beroept zich op de brieven van graaf DE LIEDERKERKE, waarin deze de tevredenheid van het Pauselijk hof betuigt over de gunstige ontvangst hier te lande der ophanden zijnde kerkregeling. Spr. vraagt, waarom de Min. niet gewaagt van de *antwoorden*, daarop onmiddellijk door Spr. toegezonden naar Rome, lang vóór dat er van de April-beweging sprake was. Spr. heeft den Internuntius slechts *éénmaal* gezien, zoolang hij Minister was, en dat was op 12 Januarij; en toen is hem *niets* gezegd; er *is van aartsbisschop noch bisschop geen woord* gesproken. Hij roept tot getuigen op:

1°. den heer Mazel, secretaris-generaal van Buitenl. Zaken, die, naauwelijks was de Internuntius heen gegaan, vroeg: «Is er mededeeling gedaan?» waarop Spr. onmiddellijk antwoordde: *geen woord.*

2°. den heer van Nispen, lid der Kamer, die Spr. mede denzelfden dag vroeg of er ook iets omtrent de kerkelijke regeling nader bekend was; waarop gelijk antwoord door Spr. werd gegeven;

3°. zijne brieven aan den gezant te Rome, waarin de verwondering wordt te kennen gegeven, dat men uit Rome vernemen moest wat er ten aanzien der kerkregeling zou worden besloten.

4°. op zijne verklaring, afgelegd bij zijne optreding als Minister, dat hij de nalatenschap van die kerkregeling, gelaten door zijn ambts-voorganger niet overnam; waarop de belofte werd gedaan, dat die zaak zou zijn afgeloopen, voor zooveel Buitenlandsche zaken betreft, alvorens Spr. als Minister zou optreden.

Spr. eindigt met een beroep te doen op het Ministerie en op de leden der Kamer, om te oordeelen naar billijkheid en naar hetgeen de *waarheid* was.

De MIN. V. BUITENL. ZAKEN is het nu eens met den vorigen Spr. ten aanzien van diens stellingen over neutraliteit en sympathie. Wat het geschilpunt met Rome betrof: de Min. treedt terug tot zijne beschouwingen, gister geleverd; en verklaart o. a., dat hij niet antwoorden kan op de vragen van den Spr. omdat hij niet wil staan in de positie van beschuldiger van een landgenoot Hij zal dus herhalen, dat zijn *geloof* is, dat er een misverstand heeft plaats gegrepen, daaruit voortspruitende, dat de Internuntius op 12 Jan. den heer van Zuylen de kerkregeling verbloemderwijs had medegedeeld; maar dat die vorige Min. altijd gerekend had op eene officiële mededeeling. Op een ander standpunt wil de Min. zich niet plaatsen, of de heer van Zuylen moet daarop aandringen, maar dan vreest hij dat eene algeheele mededeeling der correspondentie, hem Min. juist zou doen voorkomen, alsof hij den heer van Zuylen in een kwaad daglicht wilde stellen.

De *Minister van Justitie* beantwoordt mede den heer van Zuijlen; komt, in de eerste plaats, terug op het woord „opgeworpen”; treedt vervolgens in een betoog, dat er volstrekt geen reden van verwondering is over de hartelijke vriendschap, die thans tusschen hem en den heer van Hall bestaat. Wat de geheime politie aangaat: de Min. kan evenmin bevestigen als ontkennen, dat er spionnen zijn; maar geen cent wordt van de geheime politiegelden aan spionnen gegeven. Dat niemand overigens voor spionneren vrij is, bewijst de Min. daardoor *dat ook hij zelf wordt bespied en bewaakt!* De Min. beroept zich voorts op zijne (beruchte) vroegere circulaire, waarbij ieder burger tot opsporing van misdrijven werd aangezet, om te betoogen dat men wel, zonder spionnen te hebben, zekere zaken kon te weten komen.

Eindelijk beantwoordt de Min. zeer kort den heer WESTERHOFF, en tracht aan te wijzen, dat zijne vroegere gedragslijn en woorden niet in tegenspraak zijn met zijne tegenwoordige houding.

De heer DOMMER VAN POLDERSVELDT vraagt, als persoonlijk feit, of de Minister van Buitenlandsche Zaken *hem* bedoeld had met den persoon, die van de kerkelijke organisatie vooraf kennis had gegeven aan 't vorig ministerie.

De heer VAN HALL beroept zich op het vroeger (in 1853) daaromtrent voorgevallene.

De heer DOMMER protesteert tegen de meening, als of hij *eenige* mededeeling had gedaan. Tevens verklaart Spr. dat hij noch verdenkt het karakter van den Hr. v. Zuijlen, noch denkt aan misleiding van de zijde van 't hof van Rome, en hij hoopt dat de zaak nu voor goed een einde zal nemen, om niet op nieuw een twistappel op te werpen, die men meende voor goed te zijn weggeworpen.

De heer THORBECKE (wiens orgaan ons belet hem goed te hooren. weshalve wij op deze redevoering nader terug komen) zegt, dat hij, door den loop der discussien zich genoodzaakt ziet onderscheidene punten op te nemen, waarover hij anders bij deze gelegenheid niet zou gesproken hebben.

Spr. heeft gehoord een aanval tegen de constitutionnelen, hier te lande. die gister eene soort van officiële bekrachtiging door den Minister van Justitie had ontvangen.

Hij mag dien aanval niet voorbij gaan, en nu beantwoordt Spr. vooral den heer van Foreest, die al wat naar liberalismus zweemde, een monster noemde. Spr. ontwikkelt hier, wat eene constitutionnele regering eigenlijk was, in tegenstelling van andere vormen van regering, die men onder de leus van constitutionnele tracht binnen te smokkelen. De billijke vrijheid van het individu was juist een der hoofdbeginselen der constitutionnele partij; en Spr. vraagt, welk gouvernement ooit meer dan het vorige die vrijheid in onderwijs, godsdienst, wetenschappen en nijverheid heeft gehuldigd en bevorderd? Omtrent ditzelfde punt beantwoordt Spr. ook de bewering des Ministers van Justitie, dat *deze* nooit eensgezind was geweest met de Constitutionnelen over de Grondwet; omdat zij de Grondwet wilden verwringen naar een imaginair stelsel. Spr. toont het tegendeel aan, ofschoon hij niet beweren wil, dat dit nu niet het geval zou zijn.

Ook het ministerieel programma van 26 April 1853 behandelt Spr.; omdat dit stuk in verband gebragt is met de handelingen en het stelsel van het vorig Ministerie, dat hij ook nu nog geroepen is te verdedigen. Spr. betoogt daarbij o. a. dat de nalatenschap van het vorige Ministerie tot dus ver nog uitmaakt den eenigen rijkdom van het tegenwoordige; terwijl Spr. voorts ontwikkelde, hoe, volgens dat programma, als het ware persoonlijke autocratie met constitutionnele regering werd verward. Hier treedt de Spr. in een helder betoog van hetgeen in eene constitutionnele monarchie de ministeriële verantwoordelijkheid behoort te zijn en hoe zij bestemd is, om tot bolwerk van den troon te strekken; maar Spr. bestrijdt de stelling, dat Ministers enkel zijn te beschouwen als personen, verantwoordelijk voor daden, of zonden niet door hen gepleegd. Wat in eenen constitutionnelen Staat de Koning *wil*, moet geacht worden, dat de Ministers hem hebben aangeraden.

Spr. treedt nu op het gebied der gebeurtenissen van April 1853 in verband met de diplomatieke onderhandelingen over de R. Cath. Kerkregeling en schetst op nieuw al hetgeen daaromtrent, reeds èn door den Spr. bij vorige gelegenheden èn door den heer v. Zuylen thans was medegedeeld, en komt daarbij tot de slotsom, dat de Regering bij hare komst eene verwachting heeft opgewekt, die, zoo lang de Grondwet niet verscheurd zal worden, niet te vervullen zal zijn.

Tot de begrooting zelve overgaande, verklaart Spr. zich tegen het hooge cijfer der uitgaven en de lage raming der inkomsten, en staaft in de eerste plaats, door cijfers, dat de bewering van den heer van Hall, dat het Ministerie van 1847 was een goedkoop en een bezuinigend Ministerie, volstrekt geen steek hield. Spr. verklaarde zich bovenal tegen de uitbreiding van uitgaven voor de administratie, terwijl ingekrompen zijn de uitgaven bijv. voor het bouwen van schepen, enz. Ten aanzien van de middelen staat Spr. voor het beginsel, dat van de Natie niet meer gevorderd moet worden dan hoogst noodzakelijk was, en dat niet belastingen geheven mogen worden om door de opbrengst meer schuld te amortiseren, dan waartoe men bij wetten verpligt is geworden.

Verschillend moge men denken over hetgeen noodig of nuttig is: zeker is het, dat wanneer men 't eens is omtrent ééne zaak, die allernoodigst is, dan ook alle krachten moeten worden ingespannen, om door spaarzaamheid, dat hoogst noodige te bereiken. Dat noodige was, verandering van belastingstelsel, vrijmaking van de nijverheid, productiefmaking van de krachten der maatschappij.

Spr. besluit met eenige opmerkingen te maken omtrent de begrootingen van Marine en Oorlog. Met meer aandrang dan te voren, herhaalt Spr. de vraag van 't vorig jaar in welke verhouding staat de oorlog in het Oosten me'

onze begrooting van Oorlog? Voor Marine wil Spr. zelfs meer toestaan dan gevraagd is, mits ook krachtig de hand geslagen worde aan het herstel van 't geen, naar vernomen is, aan verval lijdende is.

De heer VAN BOSSE meent, dat de Minister van Justitie niet zeer juist geantwoord heeft op de bedenkingen, die tegen de geheime politie gemaakt zijn; maar hij zal bij de behandeling van het IVde hoofdstuk daarop terugkomen.

Een terugkeer tot vóór het jaar 1848 in het finantiële, zoo als de heer VAN HALL wenschte, zou Spr. zeer ongelukkig achten; ofschoon die wensch eigenlijk reeds meer dan vervuld is; want de begrooting van 1855 doet reeds denken niet aan 1848 maar aan 1843.

Kortelijk bespreekt de Spr. het gebeurde ten aanzien van het tractaat met Rusland voorgevallen; hij bestrijdt de meening dat dit tractaat zou zijn geweest tegen de eer van 't land. Maar die beschuldiging is als een behendig middel gebruikt, om de aandacht af te leiden van 't regte punt; want die schuld is *niet* aangegaan in 1850, maar in 1831; en 't betalen van eene wettige schuld zal nooit tot schande van 't land strekken.

Eindelijk wederlegt Spr. de bewering van den Min. van Financiën, dat men op [illegible] niet behoeft te letten.

De heer VAN NISPEN komt terug op de quaestie der kerkregeling; betreurt het dat de geheele zaak weder is opgerakeld, maar vooral dat van weêrszijden uitdrukkingen zijn gebezigd, die minder van voorzigtigheid getuigen. Ook Spr. kan aan niets anders denken dan aan een misverstand.

De heer VAN GOLTSTEIN is aan 't woord; wegens het vergevorderde uur, worden de discussiën echter tot morgen ochtend ten 11 ure uitgesteld.

's Gravenhage, 23 November.

Z. M. heeft de navolgende hoofd- en verdere officieren op pensioen gesteld: W. baron Bentinck. Kolonel, komm. van het 1ste regem. vesting-artillerie. *f* 1800. J. H. van Deventer. Luit.-kol. komm. van het 3de regem. vesting-artillerie. *f* 1500. A. C. J. M. den Beer Poortugael. Luit.-kol. bij het 3de regem. vesting-artillerie. *f* 1500. W. H. J. baron van Wassenaar St. Pancras, Majoor bij het regem. veld-artillerie. *f* 1300. F. Broers. Majoor bij het 2de regem. vesting-artillerie. *f* 1300. B. G. Bolomij. Kapit., onder-directeur in het wapendepôt te Dordrecht. *f* 1080. L. A. Burgers. Kapit. bij het 1ste regem. vesting-artillerie. *f* 1080. W. B. Vergroesen. Majoor-Magazijnm. der 1ste kl. te Maastricht. *f* 1300. W. C. Gerlach. Kapit.-magazijnm. der 2de kl. te Nijmegen. *f* 900. J. Tissot van Patot. Kapit. bij het 4de regem. infant. *f* 900. F. H. Rant. 1ste luit., administr. van kleeding en wapening bij het 2de regem. dragonders. *f* 680.

Z. M. heeft, 1º. benoemd bij het wapen der infanterie: bij het 4de regem., tot kapit. van de 3de kl., den 1sten luit. J. Z. Weegers, bij het 7de regem., tot 1sten luit., den 2den luit. A. H. Schade van Westrum, bij het wapen der cavalerie: bij het 2de regem. dragonders, tot majoor, den ritmeester der 1ste [illegible], den 1sten luit. H. E. de Bruijn, tot 1sten luit. den 2den luit. jhr. P. O. H. Gevaerts van Simonshaven, tot kapit.-administr. van kleeding en wapening, den 1sten luit.-administr. van kleeding en wapening, H. W. Roebij, tot 1sten luit.-administr. van kleeding en wapening bij het 5de regem. infant., den 2den luit.-administr. D. van den Hurk, bij het wapen der artilerie: bij den staf van het wapen tot luit.-kol., den majoor H. A. Gobius, tot kapit. van de 3de kl., den 1sten luit. J. C. Verheije van Sonsbeeck, tot maj. en magazijnm. der artillerie van de 1ste kl. aan den Helder, den kapit. der 1ste kl. J. J. A. van der Linden de Hartogh, tot kapit. de 1ste luit. G. van de Pol en J. van Berghe, tot 1sten luit. de 2de luit. IJ. Buttinger en J. J. P. de Boer, tot magazijnm. der artill. van de 2de kl. te Breskens, den 1sten luit. F. de Haan, te Willemstad, den 1sten luit. J. G. Bosch, tot 2den luit. en magazijnm. der artill. van de 3de kl. bij de artillerie-stapel- en constructie-magazijnen, den adjud.-onderoffic. J. Blok, en den sergeant-majoor T. G. Terhaar, te Bath, den conduct. der artillerie van de 1ste kl. D. Clementz, te Wierikkerschans, den adjud.-onderoffic. C. Ouwendijk, bij het regem. veld-artillerie: tot majoor, den kapit. der 1ste kl. J. C. Wagner, tot kapit. van de 3de kl., den 1sten luit.-adjud. F. van Exter en den 1sten luit. L. P. D. Nederburgh, tot 1sten luit. de 2de luit. J. W. J. Zegers Rijser en J. C. Baud en den 2den luit. F. M. B. Alewijn. bij het 1ste regem. vesting-artillerie: tot kol. en komm. van het corps, den luit.-kol. C. Daneels van Wijkhuijse, tot majoor, den kapit. der 1ste kl., P. C. G. van der Kun, tot kapit. van de 3de kl., de 1ste luit. jhr. A. L. F. J. van der Wijk en E. J. Jacobs, tot 1ste luit., de 2de luit. P. L. Verschoor en D. G. T. G. van der Voort Maarschalk, bij het 2de regem. vesting-artillerie, tot maj., den kapit. der 1ste kl. E. A. Frantzen, tot kapit. van de 3de kl., de 1sten luit. W. H. G. Ernst de Seiwert en J. Altink, tot 1ste luit., den 2den luit. K. L. van der Heijden, bij het 3de regem. vesting-artillerie tot komm. van het corps den luit.-kol. T. Sommerton, tot luit.-kol. den maj. R. Verschoor, tot maj. den kapit. der 1ste kl., A. A. Tindal, tot kapit van de 3de kl., den 1sten luit. E. F. Cox van Spengler, tot 1sten luit. de 2de luit. W. C. Hojel en C. M. J. W. [illegible], bij het regem. rijdende artillerie tot kol., den luit.-kol. jhr. [illegible] Singendonck, tot 1sten luit., den 2den luit. J. W. [illegible] van Sijsen, 2º. in active dienst gesteld: bij het 2de regem. vesting-artillerie, den luit. kol. der artillerie C. H. G. Steuerwald[illegible]

De heer Dommer van Poldersveldt, heeft voorgesteld om art. 5 der tweede afdeeling van het IIIde hoofdstuk der Staatsbegrooting (Buitenlandsche Zaken) voor het dienstjaar 1855 aldus te wijzigen:

Het cijfer *f* 257,100.00 voor tractementen en bezoldigingen van het personeel der gezantschappen te verminderen met *f* 12,500.00 en dus te brengen op *f* 244,600.00; en voor het geheele bedrag der tweede afdeeling te stellen *f* 335,900.00 in plaats van *f* 348,400.00, in de wet ver[illegible] Alzoo de verhooging der bezoldiging van de gezanten [illegible]ren.

[illegible] van de Prov. Staten van Z. Holland van [illegible] wijziging in het reglement voor den Overwaard aangenomen. Zij zullen ter goedkeuring aan den Koning worden toegezonden.

Voorts is, overeenkomstig het rapport der daartoe benoemde commissie (uitgebragt door den heer Huijser), besloten tot afwijzing van het adres der leden van de commissie uit de polderbesturen van de aan Oud Herkingen gelegen polders, houdende verzoek, dat ter zake van de betaling der bijdragen door de polders in Over-Flakkee, niet verder ten name van de provincie worde geprocedeerd, immers die procedures worden gesurcheerd. Dat besluit tot afwijzing is genomen met 51 stemmen tegen 1. Tegen de heer Hoogerdijk.

De commissie in wier handen gesteld zijn de stukken nopens het reglement voor het hoogheemraadschap van den Krimpenerwaard, heeft, bij monde van den heer W. T. Gevers Deijnoot, rapport uitgebragt over de gisteren ingekomen missive van Gedeputeerde Staten van Utrecht tot die zaak betrekking hebbende. De commissie heeft voorgesteld, de verdere behandeling van het reglement voor de Krimpenerwaard tot eene volgende vergadering te verdagen, en Gedep. Staten op te dragen inmiddels met die van Utrecht te dier zake in nader overleg te treden. — De vergadering heeft zich met dat voorstel vereenigd; zullende intusschen de onderscheidene rapporten der commissie worden gedrukt en rondgedeeld.

Daarna is de gewone najaars-vergadering der Provinciale Staten van Zuidholland door den heer Commissaris des Konings, uit HD. naam, gesloten.

---

* De Eerste Kamer der Staten-Generaal is opgeroepen tegen Donderdag, den 7den December aanst., tot hervatting harer werkzaamheden.

Den 17 dezer is te Munchen plotseling aan eene beroerte overleden, de ook in ons Vaderland bekende geleerde heer dr. Eduard Stolle van Berlijn.

Uit Parijs wordt geschreven, dat het zeker schijnt, dat de heer Massoni, pausselijk vertegenwoordiger te Florence tot Internuntius van het hof van Rome, bij de hoven van Nederland en Belgie zal worden benoemd. (*A. C.*)

Volgens het *Nieuws- en Advertentieblad van Zeeuwsch Vlaanderen* wordt uit Gent gemeld, dat de maatschappij der regtstreeksche spoorbaan van St. Ghislain in Henegouwen naar Gent, voornemens is hare linie onverwijld tot Neuzen te verlengen, en dat die Maatschappij met de onderscheidene personen, die aanvrage gedaan, of ontwerpen gemaakt hebben voor Gent naar Eecloo overeengekomen is, om dit werk gemeenschappelijk uit te voeren. (*P. Z. C.*)

H. M. de Koningin van Spanje heeft den heer van Curtsem Ebeling, vice-consul van Belgie te Rotterdam tot ridder der orde van Karel III verheven.

Wij vernemen, dat door de Kamer van Koophandel en fabrieken te Schiedam, een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal is gezonden, houdende adhaesie aan het voorstel van de vijf leden dier kamer, tot afschaffing van den accijns op de steenkolen.

(*Sch. Ct.*)

Bij herstemming is gisteren tot lid van den gemeenteraad te Amsterdam met 1161 stemmen gekozen de heer J. C. Reesse Jr.; de heer A. H. Hafkenscheid bekwam 505 stemmen.

Per Telegraaf.

Londen, Woensdag 22 Nov. Volgens het officieel rapport van lord Raglan leide het Engelsche leger, na het gevecht op 5 dezer, 462 dooden, 1952 gekwetsten, en werden er 191 manschappen vermist.

Londen, Donderdag 23 Nov. Lord Raglan meldt in zijn officieel rapport van den slag bij Inkerman op 5 Nov., dat 8000 Engelschen en 6000 Franschen dien dag in het vuur stonden tegenover 60,000 Russen.

Petersburg, Woensdag 22 November. Het dagblad *de Russische Invalide* berigt dat de Russen in den slag bij Inkermann, op 5 Nov., een verlies hebben geleden van 2969 gesneuvelden (waaronde 42 officiers) en 5791 gekwetsten (waaronder 256 officieren).

Parijs, 23 November. Volgens den *Moniteur* bedroeg het aantal Fransche militairen, dat zich in de veldhospitalen bevindt, den 7den dezer 1827, waaronder 903 gekwetsten? Men denkt, dat het grootste getal behouden zal worden. Er waren 500 gevangene Russen in opgenomen.

Uit Jassy wordt dd. 10 dezer gemeld, dat Derwisch Pacha den [illegible] daar was aangekomen. Aan het plaatselijk bestuur was kennis gegeven van het binnenrukken der Turken in Moldavie, met verzoek alles tot hunne ontvangst gereed te maken, daar de vijandelijkheden aan de Pruth weldra een aanvang zouden nemen.

St. Petersburg, 22 Nov. De laatste berigten van prins Menchikoff zijn van den 15den. De belegering had geen voortgang gemaakt, doch het bombardement duurde voort, hoewel zonder den Russen groote schade te veroorzaken. Den 14den had een vreesselijke storm gewoed, waardoor 8 vijandelijke transportschepen op de kust geworpen werden; ook strandden een fregat en eene korvet.

Madrid, 21 November. In de zitting der Cortes van heden, heeft Espartero de verklaring afgelegd, dat hij op zich genomen heeft, een kabinet zamen te stellen, op voorwaarde, dat het hem vrij zou staan, zich uit de constituerende Cortes terug te trekken. Hij neemt zijne demissie, ten einde de Koningin volkomen vrijheid zou hebben, om verantwoordelijke raadsleden te kiezen. Hij voor zich wenscht als een eenvoudig burger te leven, die aan de wetten van zijn land gehoorzaamt.

Advertentien.

MAGASIN DE PIANOS FRANÇAIS
VENTE ET LOCATION.

Le soussigné a l'honneur d'annoncer au public que son Magasin est pourvu d'un riche et exquis assortiment de PIANOS et PIANINOS à cordes verticales, demi et grand oblique avec des mecaniques supérieures, barrages en fer, [illegible] barre de sillets harmoniques, pédale céleste, nouveau système d'étouffoirs, contre tirage pour résister à la tension des cordes, chevilles perfectionnées faites d'une seule pièce, n'étant point sujette aux influences atmosphérique, invention appréciable surtout dans les pays chauds.

A l'appui de l'identité d'origine de ces instruments, qui sortent tous directement des Manufactures de Paris, on délivre des certificats de la signature *d'Erard*, *de Soufleto*, *Blanchet et fils*, *Pleyel*, Fournisseurs des cours royales, grande médaille d'or; *Jelmini*, *Wolfel*, *Blondel*, fournisseurs des Académies royales de musique, médailles d'or, *Bernhardt ainé fils* à mécanique Rohden, perfectionnement et médaille d'argent. *Herman Vygen*, *A. Bord*, *Pautrelle*, *Scholtus*, *Herce et Mainé*, *Daniel*, etc. etc., tous brevetés à Paris et à l'étranger.

Le magasin est assorti de Pianos Soufleto et Blanchet *en différents formats et à Transpositeur*, ainsi qu'ils sont tracés au dessin dans le Magasin.

Pour satisfaire à toutes les demandes on trouvera aussi au Magasin des PIANOS et PIANINOS solides des formes les plus élégantes des facteurs de moindre importance aux prix les plus modérés.

TABOURETS DE PIANO en bois de pallissandre, vis en fer de la manufacture *Viau* de Paris.

VERITABLES SOCLES A CRISTAL.

Messieurs et Dames, Professeurs de musique, etc., sont invités à venir examiner les différentes fabrications perfectionnées.

[illegible]

à La Haye.

CORRESPONDANT DES PREMIERES MAISONS DE PARIS.

(669)

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 23 November 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
Ned. W. Schuld.	2 1/2	58 1/4 3/8 11/16		Pct.	
Dito Certificat.	3	69 3/4	*Hope* 1798/1816	5	99 1/2 5/8
Dito Dito.	4	88 1/4 5/16	Dito 1828/1829	5	98 3/4
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1833	5	
Amort. Syndic.	3 1/2		Dito Dito	4 1/2	82 1/4
Hand.-Maats.	4 1/2		Dito *Hope*	4	74
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	72 3/4
Certificaten	2 1/2		Dito dito 5e Ser.	4	
Dº *Rotschild*	2 1/2		Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	
Obligatien	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	17 15/16	Obligatiën	4	64
Dito Buitenl.	3		**Oostenrijk.**		
Dº Binnenl. e/m.	3	32 3/4 7/8 13/16			
Bew. Sp. Com.		5 1/2	Metaliek	5	61 1/8 [illegible]
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	72 3/4 [illegible]
Portugal.			Dito Nation.	5	65 1/4 3/8 [illegible]
Londen nieuwe.	5	35 [illegible] 36 36	Dito 1847	2 1/2	31 1/8 1/4
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	2 1/2	31 1/8 1/4

Braz. bij Roths. p. s. 500. 3 pct. 96; Mexic., te Lond. 3 pct. 20, $\frac{1}{8}$; dito Onb: 20, $\frac{1}{8}$.

De minder ongunstige buitenl. noteringen [illegible] weinig gestemd was. Inzonderheid was dit het geval in Holl., Oostenrijksche en Portug. fondsen.

FRANKFORT, Woensdag 22 Nov. Metal. 5 pct. [illegible]; Spanje binn. 3 pct. $32\frac{1}{8}$; dito 1 pct. $17\frac{1}{4}$; Wissel op Lond. $116\frac{1}{8}$; dito op Weenen $91\frac{1}{2}$.

LONDEN, Woensdag 22 November. Consols op t. $91\frac{7}{8}$, 92; N. Mexic. 3 pct. $21\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. 67; Ecuador $3\frac{1}{2}$; Gren. Uitg. $5\frac{1}{2}$; Sardinie 5 pct. 86; Spanje buitenl. 3 pct. 38; dito 1 pct. $18\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$; dito Certific. $5\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; dito Passiven $4\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 85; dito 5 pct. 95; Turksche leening $5\frac{1}{2}$.

PARIJS, Woensdag 22 November. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 94; dito 3 pct. 69.65; Sp. binn. 3 pct. 34; dito 1 pct. $18\frac{1}{4}$; O. Metall. 5 pct. $82\frac{1}{2}$.

WEENEN, Woensdag 22 November. N. Metall. $82\frac{1}{4}$; N. Leen. $95\frac{7}{8}$; Bankactien 1220; Lomb. 5 pct. 96; Zilver [illegible]; Wissel op Londen 12.38; dito op Parijs 151.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.